

Sygn. akt III AUa 437/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Pasek
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Lublinie

sprawy K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy K. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 9 lutego 2016 r. sygn. akt VII U 2669/14

oddala apelację.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 437/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił K. B. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od decyzji wniósł K. B. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Podniósł, że pracował w warunkach szczególnych od dnia 4 stycznia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku w Wojewódzkim Zarządzie Gminnych Spółdzielni (...) w L. - Zakładzie Budowlano- (...) w L. na stanowisku elektromontera. Jednocześnie podniósł, że zgodnie z wykazem A dział XIV Prace różne pkt 25 wykonywał prace budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zdaniem skarżącego

pracował on piekarniach i betoniarniach, a więc wskazanych w Dziale X pkt 11 oraz dziale V pkt 14. W trakcie prac remontowych obsługiwał narzędzia wibracyjne i udarowe - wykonywał prace wskazane w dziale XIV pkt 18.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

K. B. urodzony (...) w dniu 20 października 2014 roku złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, udowodnił 25 lat, 4 miesiące i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych w tym 13 lat, 10 miesięcy i 21 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca w dniu 4 stycznia 1978 roku został zatrudniony w Oddziale (...) w L. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera. Stanowisko pracy wnioskodawcy nie ulegało zmianie. Stosunek pracy ustał w dniu 31 sierpnia 1988 roku. Zakład zajmował się remontem obiektów przemysłowych na terenie województwa (...). Zatrudnionych tam było około 150 osób. Wnioskodawca pracował w brygadzie budowlano-montażowej. Podlegał pod kierownika robót elektrycznych. W jego brygadzie znajdowali się murarze, tynkarze, hydraulicy, ślusarze, mechanicy i kierowcy oraz grupa elektryków, do której należał wnioskodawca. Praca wnioskodawcy polegała na zapoznaniu się z dokumentacją techniczną, a następnie wykonaniu według niej bruzd, wnęk i otworów pod przewody elektryczne i urządzenia elektryczne. Do wykonywania powyższego wnioskodawca używał wiertarek, młotów udarowych oraz młotów pneumatycznych. Zajmował się kładzeniem kabli elektrycznych. Montował przemysłowe lampy oświetleniowe, wsporniki na urządzeniach, gwintował śruby, uchwyty, zalewał przewody masą kablową. Czasem wbijał kołki rozporowe. Wiercił także otwory pod kable wychodzące na kominy budynków. Wnioskodawca wykonywał także instalacje odgromowe i uziemienie ziemne. Zajmował się przygotowaniem zasileń nowych urządzeń w stolarniach, ślusarniach na bazie. Pracę wykonywał w betoniarniach, piekarniach, mieszalnicach pasz, sklepach, na bazie w stolarni i ślusarni. Zdarzało się, że pracował także w akumulatorowniach.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2011 roku sygn. akt VII P 230/11 Sąd Rejonowy w Lublinie oddalił powództwo wnioskodawcy o ustalenie, że w okresie od dnia 4 stycznia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera w Wojewódzkim Zarządzie Gminnych Spółdzielni (...) w L. Zakładzie Budowlano- (...) w L.. Apelacja wnioskodawcy została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 14 czerwca 2011 roku sygn. akt VII Pa 99/11.

Przesłuchani w sprawie świadkowie S. M. (1) i J. G. pracowali wspólnie z wnioskodawcą i mieli możliwość zaobserwowania wykonywanych przez niego obowiązków w trakcie pracy. Treść ich zeznań w powiązaniu z twierdzeniami wnioskodawcy oraz treścią akt osobowych wnioskodawcy pozwoliła na jednoznaczne ustalenie faktycznie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności w trakcie pracy na stanowisku elektromontera. Zeznania te zostały uznane za wiarygodne. Z zeznań tych wynika, że wnioskodawca zajmował się kuciem bruzd w ścianach, a następnie rozkładał kable elektryczne. Dodatkowo z wyjaśnień złożonych przez wnioskodawcę w sprawie VII P 230/11 wynika, że zajmował się on jeszcze innymi czynnościami takimi jak wykonanie instalacji odgromowych, uziemień, montażem wsporników, lamp. Sąd nie dał wiary wnioskodawcy, że zajmował się on tylko i wyłącznie kuciem bruzd w ścianach za pomocą urządzeń udarowych. Zeznania wnioskodawcy, w tym zakresie są sprzeczne nie tylko z zeznaniami świadków ale także ze stanowiskiem, które wnioskodawca prezentował w sprawie VII P 230/11. Dlatego uznał, że zeznania w niniejszej sprawie zawierają informacje nieprawdziwe złożone jedynie na użytek niniejszego postępowania.

Sąd Okręgowy oddalił zawarty w odwołaniu wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp, albowiem ustalenie, że pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach nie wymaga wiadomości specjalnych.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca w okresie od dnia 4 stycznia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1988 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych. Wykonywanych przez niego czynności nie można bowiem zakwalifikować, pod którąkolwiek z pozycji wymienionych w Wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zakwalifikowanie to jest natomiast niezbędne do uznania danej pracy za pracę w warunkach szczególnych, gdyż tylko prace wymienione w tym akcie prawnym mogą być uznane za pracę w warunkach szczególnych. Ponadto koniecznym warunkiem jest, aby prace te były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oznacza to, że prace te mają w całości wypełniać czas pracy pracownika i nie może on w trakcie zatrudnienia wykonywać jakichkolwiek innych czynności. W przeciwnym razie nie można uznać, że prace te były wykonywane stale.

Prac wykonywanych przez K. B., biorąc pod uwagę ustalony stan faktyczny, jak i treść pisemnych motywów orzeczeń wydanych w sprawie sygn. akt VII Pa 99/11, nie można uznać za żadne z prac wymienionych w powołanym rozporządzeniu. W szczególności nie mogą one zostać zaklasyfikowane jako prace wskazane w Dziale II Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Wnioskodawca nie wykonywał również stale i w pełnym wymiarze pracy polegającej na obsłudze urządzeń udarowych, zajmował się bowiem także układaniem kabli i szeregiem innych czynności które sam wymieniał w sprawie VII P 230/11. Nadto nie wykonywał tylko prac w piekarniach i betoniarniach, ale również w szeregu innych budynków jak magazyny, sklepy, stolarnie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Od 1 stycznia 2013 roku nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według art. 32. ust. 2 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego wnioskodawca nie udowodnił dodatkowego okresu pracy w warunkach szczególnych poza okresem bezspornym w wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 21 dni. Tym samym nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Odwołanie jako niezasadne należało zatem oddalić.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Od tego wyroku apelację złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie przepisów postępowania, tj.

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, tj. fragmentów zeznań świadków S. B., S. M. (2), J. G. i S. P. z których wynika, że K. B. wykonywał pracę w warunkach szczególnych tj. zajmował się kuciem bruzd w ścianach za pomocą urządzeń udarowych a jedynie incydentalnie wykonywał inne czynności, a w konsekwencji błędne ustalenie, że K. B. w ramach świadczonej przez siebie pracy wykonywał szereg innych czynności niekwalifikujących się jako praca w warunkach szczególnych,

- art.233 § 1 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy polegających na nieustaleniu przez sąd w jakich proporcjach K. B. świadczył pracę inną niż kucie bruzd za pomocą udarowych i dokonanie oceny stanu faktycznego wyłącznie w oparciu o wyrok Sądu Rejonowego Lublin Zachód z dnia 31stycznia 2011 roku pomimo, że z treści w/w orzeczenia ani z materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania nie wynika jaka była proporcja czasowa pomiędzy czynnościami wykonywanymi przez powoda w warunkach szczególnych a innymi czynnościami które do warunków szczególnych się nie mogą kwalifikować,

- art.233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz błęd w ocenie dowodów, a w konsekwencji dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, poprzez wyprowadzenie z zeznań powoda wniosków z nich niewynikających, sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, a mianowicie, że powód równolegle świadczył także inne czynności nie kwalifikujące się jako praca co spowodowało przyjęcie, że K. B. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty domagał się uchylecia wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem Sądowi I instancji orzeczenia o kosztach za instancje odwoławczą, ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie K. B. prawa do emerytury w wieku obniżonym i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wnosil o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia Sądu I instancji sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd Okręgowy właściwie ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy i w oparciu o ustalony w wyniku tej oceny stan faktyczny prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy dochodząc do wniosku, iż nie zostały spełnione warunki przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W tym miejscu należy podkreślić, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, chyba że strona jednocześnie wykaże, iż ocena dowodów przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – OSNC 2000, z. 10, poz. 189 oraz z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99 – OSNP 2000, nr 19, poz. 732).

W niniejszym przypadku skarżący nie wykazał, aby ustalając stan faktyczny w wyniku przeprowadzonej oceny dowodów Sąd Okręgowy uchybił zasadom logicznego rozumowania. W rzeczywistości postawione w apelacji zarzuty sprowadzały się do kwestionowania prawidłowości wykładni oraz zastosowania prawa materialnego stanowiącego podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Z treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), przepisów w nim wymienionych oraz stosowanych wprost przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) wynikają przesłanki uzyskania prawa do emerytury.

W niniejszym przypadku, sporne było spełnienie warunku w postaci posiadania przez wnioskodawcę co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wyłącznie wykonywanie rodzajów prac lub praca na stanowiskach wyszczególnionych w wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia i to stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidzianym dla danego stanowiska, uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że praca wykonywana przez wnioskodawcy w spornym okresie na stanowisku elektromontera nie stanowiła pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów, ponieważ nie była w takich warunkach wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak ustalił Sąd, praca wnioskodawcy polegała na zapoznaniu się z dokumentacją techniczną, a następnie wykonaniu według niej bruzd, wnęk i otworów pod przewody elektryczne i urządzenia elektryczne a następnie układaniu kabli elektrycznych. Wnioskodawca także montował przemysłowe lampy oświetleniowe, wsporniki na urządzeniach, gwintował śruby, uchwyty, zalewał przewody masą kablową, wykonywał instalacje odgromowe i uziemienie ziemne, przygotowywał zasilenia nowych urządzeń.

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. akt II UK 413/12, LEX nr 1350310).

Zatem, w przypadku jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w powołanym rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. z niewymienionymi, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreśla to możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako, że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 września 2012 r., III AUa 480/12, LEX nr 1220778).

Skoro od obowiązków wnioskodawcy należał szereg czynności których nie można zakwalifikować jako prace w szczególnych warunkach

(m.in. układanie kabli, montaż przemysłowych lamp oświetleniowych, wsporników, gwintowanie, wykonywanie instalacje odgromowych i uziemień) zbędnym było ustalanie dokładnej proporcji czasowej pomiędzy czynnościami wykonywanymi przez powoda w warunkach szczególnych, a innymi czynnościami które do warunków szczególnych się nie mogą kwalifikować.

W tym stanie rzeczy, zarzuty podniesione w apelacji okazały się nietrafne. Skoro więc ubezpieczony nie posiada piętnastoletniego okresu pracy w warunkach szczególnych, pomimo spełnienia pozostałych przesłanek nabycia prawa do świadczenia emerytalnego w trybie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 14440 ze zm.) Sąd Okręgowy słusznie przyjął, że nie przysługuje mu prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.